

Bruxelles, 23 martie 2022
(OR. fr)

7425/22

LIMITE

JAI 377
ASILE 33
MIGR 91
FRONT 128
CADREFIN 38

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Consiliul
Subiect:	Coordonarea europeană pentru primirea refugiaților din Ucraina

Începând cu 24 februarie, peste 3 milioane de persoane, marea majoritate femei și copii, au fugit din Ucraina și s-au refugiat în Uniunea Europeană, în urma agresiunii militare din partea Federației Ruse. Uniunea Europeană și-a demonstrat unitatea și solidaritatea hotărând, din 27 februarie, să recurgă la protecția temporară prevăzută în Directiva 2001/55/CE – pentru prima dată de la adoptarea acesteia – și apoi adoptând decizia sa la 3 martie. Uniunea Europeană furnizează, de asemenea, sprijin umanitar Ucrainei și Republicii Moldova, în special prin intermediul mecanismului de protecție civilă al Uniunii (UCPM).

Unitatea și solidaritatea sunt la fel de necesare pentru a asigura primirea corespunzătoare a persoanelor în cauză. Acest lucru necesită o coordonare europeană consolidată cu privire la mai multe aspecte, proporțional cu natura excepțională a situației. Președinția organizează în fiecare săptămână o reuniune a IPCR pentru a discuta diferitele dimensiuni ale crizei și pentru a ne uni forțele, iar reuniunile periodice ale platformei de solidaritate ar trebui să răspundă nevoilor exprimate de statele membre.

Primirea de orientări din partea miniștrilor ar fi importantă, în special în ceea ce privește primirea refugiaților și coordonarea deplasărilor acestora.

1. Punerea în aplicare a sprijinului material și financiar acordat statelor membre

Comisia a prezentat mai multe inițiative menite să consolideze sprijinul financiar acordat de Uniunea Europeană statelor membre pentru a face față primirii refugiaților.

Inițiativa CARE (*Cohesion Action for Refugees in Europe*) permite statelor membre să utilizeze sumele disponibile din fondurile de coeziune din perioada de programare 2014-2020 pentru a acoperi cheltuielile de primire a refugiaților (nu au fost încă programate aproximativ o sută de milioane de euro). Va putea fi utilizată și tranșa pentru 2022 a fondurilor REACT-EU (9,5 miliarde EUR). Inițiativa CARE permite, de asemenea, o utilizare flexibilă a Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) și a Fondului social european (FSE) pentru a sprijini acțiunile pentru refugiați. În plus, ea prelungeste cu un an aplicarea ratei excepționale de cofinanțare din partea UE de 100 %: acest lucru ar putea duce la o accelerare a plăților de până la 5 miliarde EUR în 2022 și de până la 1 miliard EUR în 2023.

Revizuirea normelor privind fondurile europene din domeniul afacerilor interne permite, de asemenea, să se deblocheze fonduri disponibile, în cadrul programelor naționale ale statelor membre, din Fondul pentru azil, migrație și integrare (FAMI) aferent perioadei de programare 2014-2020 și să se prelungescă cu un an eligibilitatea programelor. Această flexibilitate se adaugă resurselor puse la dispoziția statelor membre în cadrul programării pentru perioada 2021-2027 în regim de gestiune directă:

- 63 de milioane EUR sub formă de sprijin de urgență pentru 2022, în cadrul FAMI și al Instrumentului de sprijin pentru managementul frontierelor (IMFV);
- 150 de milioane EUR pentru sprijinirea sistemelor de primire, de azil și de returnare ale statelor membre expuse unei presiuni ridicate exercitate de migrație.

Costurile pentru primirea persoanelor în cauză provenind din Ucraina vor fi acoperite în proporție de 100 % sau de 90 %. În cele din urmă, IMFV pune la dispoziția statelor membre 499 de milioane EUR pentru protecția și supravegherea frontierelor externe.

Coreperul a aprobat propunerile de regulamente privind CARE și fondurile din domeniul afacerilor interne la 16 martie. Aceste texte urmează să fie apoi adoptate de Parlamentul European în perioada sa de sesiune din 23 și 24 martie și să intre în vigoare în jurul datei de 7 aprilie.

Statele membre și-au exprimat dorința:

- unei prezentări complete și lizibile a tuturor instrumentelor financiare disponibile, precum și a sumelor puse astfel la dispoziția statelor membre;
- înființării unui „ghișeu unic” pentru depunerea cererilor: Comisia a dat curs de curând acestei solicitări;
- luării în considerare în mod corespunzător a diversității nevoilor, inclusiv, de exemplu, în materie de educație și de resurse școlare, ținând cont de proporția ridicată a minorilor în rândul populației primite.

Resursele menționate mai sus vor contribui la acoperirea nevoilor urgente. În același timp, se va putea analiza posibilitatea anticipării eventualelor nevoi pe termen mai lung, pe baza unei analize economice.

În plus, agențiile Uniunii Europene au început să își sporească sprijinul acordat statelor membre.

În prezent, 257 de ofițeri ai Frontex sunt detașați la frontierele cu Ucraina, Republica Moldova și Belarus, din care 204 ofițeri în România (157 la frontiera cu Ucraina, 47 la frontiera cu Republica Moldova). În Polonia se află 18 agenți, în Republica Moldova tot 18, iar în Slovacia 14.

Agenția pentru Azil pregătește o intervenție în România.

În cele din urmă, Europolul acordă atenție riscurilor asociate cu destabilizarea frontierelor ucrainene (trafic de persoane, trafic de arme sau de vehicule etc.). Europolul a detașat 4 agenți în Slovacia, 4 în Polonia și 2 în Republica Moldova.

Miniștrii sunt invitați să își prezinte evaluarea cu privire la resursele astfel mobilizate, precum și cu privire la eventualele lor nevoi suplimentare.

2. Monitorizarea și coordonarea deplasărilor în interiorul Uniunii Europene

Organizarea primirii refugiaților ridică mai multe probleme de punere în practică. La 23 martie, Comisia a prezentat o comunicare care prezintă o imagine de ansamblu a acestei chestiuni.

Statele membre depun eforturi în prezent pentru a pune în aplicare Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/382 din 4 martie 2022 având drept efect introducerea unei protecții temporare. Se pun unele întrebări în ceea ce privește verificarea criteriilor prevăzute la articolul 2 din decizia respectivă (în special în absența pașapoartelor biometrice sau a oricăror documente de identitate sau pentru acceptarea cererilor făcute de resortisanți ai țărilor terțe) sau în ceea ce privește înregistrarea persoanelor în cauză. Orientările operaționale prezentate de Comisie la 21 martie au furnizat unele răspunsuri.

Datele colectate de statele membre din prima linie în momentul intrării refugiaților în Uniune ar trebui transmise altor state membre pentru a asigura protecția refugiaților, a facilita continuarea călătoriei acestora în Uniune și înregistrarea lor ulterioară în vederea unei protecții temporare. Ar trebui găsite soluții pragmatice și simple pe termen scurt pentru schimbul de astfel de date alfanumerice colectate de statele membre din prima linie, până la găsirea unei soluții permanente.

Organizarea corespunzătoare a primirii persoanelor în cauză necesită o coordonare la nivel european. O astfel de coordonare este necesară în trei direcții: pentru refugiații înșiși, ea va oferi garanția unei asistențe corespunzătoare; pentru statele membre din prima linie, ea va asigura o reducere a presiunii; pentru statele membre de destinație sau de tranzit, ea va furniza previzibilitatea necesară.

Aceasta presupune organizarea de schimburi de informații între statele membre cu privire la fluxurile de intrare, la capacitățile de primire sau cu privire la anumite categorii de populație – în special persoanele vulnerabile, mai ales minorii neînsoțiți. Acest lucru implică și stabilirea unei coordonări menite să faciliteze anticiparea și previzibilitatea fluxurilor de refugiați către diferitele state membre, în special prin organizarea legăturilor de transport și prin utilizarea de puncte nodale situate în locuri relevante.

Schimbul de date exacte, comparabile și actualizate din partea statelor membre va fi de o importanță capitală pentru punerea în aplicare a unei politici eficiente, în special în ceea ce privește numărul de persoane care intră și ies din fiecare stat membru în cauză.

Unele state membre au început să organizeze între ele sisteme de coordonare care permit organizarea și planificarea transportului refugiaților în mod concertat. O astfel de coordonare ar fi utilă și eficientă la nivelul întregii Uniuni Europene; ea ar putea fi încredințată Comisiei, care a înființat deja o platformă de solidaritate pentru a permite coordonarea și a facilita o cooperare strânsă între statele membre în toate aceste domenii.

Miniștrii sunt invitați să indice dacă sunt necesare clarificări suplimentare cu privire la aplicarea protecției temporare (regimul de ședere etc.). În special, procedura de înregistrare este un element important pentru monitorizarea, primirea și protecția persoanelor în cauză: se propune să se solicite Comisiei să pregătească o soluție care să permită, în viitorul apropiat, consolidarea la nivel european a înregistrărilor efectuate în bazele de date naționale.

Miniștrii sunt invitați să își confirme așteptările cu privire la platforma de solidaritate: ar trebui Comisia, prin intermediul platformei, să asigure coordonarea transportului refugiaților în interiorul Uniunii Europene prin organizarea unor canale de informare și prin programarea deplasărilor de la anumite puncte de adunare identificate în prealabil, bazându-se în același timp pe sprijinul agențiilor UE?

3. Primirea refugiaților provenind din Republica Moldova: monitorizarea angajamentelor, punerea în practică operațională

Având în vedere situația specială a Republicii Moldova, Uniunea Europeană a mobilizat numeroase resurse, în special în materie de ajutor umanitar. Aproximativ 15 state membre au sprijinit deja Republica Moldova prin intermediul UCPM, îndeosebi cu produse medicale, paturi de campanie și produse de igienă. De asemenea, în decurs de câteva zile a fost negociat și semnat un acord privind statutul care permite intervenția activă a Frontex pe teritoriul Republicii Moldova în sprijinul polițiștilor de frontieră ai acestei țări. Grație acestui acord, au fost mobilizați efectiv polițiști de frontieră ca întăriri începând cu 20 martie.

În prezent, există o nevoie urgentă de a organiza primirea, în Uniunea Europeană, a persoanelor refugiate în Republica Moldova din Ucraina. Comisia a invitat statele membre să prezinte angajamente de primire. La 17 martie, 6 state membre și Norvegia au prezentat astfel de angajamente, reprezentând în total 11 500 de persoane care pot fi primite. România și-a dat acordul să înființeze un centru de primire pe teritoriul său.

Pentru a organiza această primire, Comisia a pregătit, în cadrul platformei de solidaritate, proceduri operaționale (SOP) care specifică condițiile în care persoanele în cauză vor fi identificate, selectate, transportate și primite în statele membre. Organizarea transferurilor în sine ar putea fi încredințată Comisiei. Unele state membre și-au exprimat dorința ca transportul refugiaților în cauză să poată fi sprijinit financiar de către Uniunea Europeană.

Miniștrii sunt invitați:

- **să prezinte un angajament de primire;**
- **să își confirme dorința ca operațiunile să fie inițiate cât mai curând posibil, în conformitate cu procedurile stabilite de SOP, cu o dată efectivă care urmează să fie definită în termen foarte scurt.**

4. Controlul la frontierele externe și provocări în materie de securitate:

Criza din Ucraina reamintește importanța unor proceduri solide la frontierele externe și a unei capacități rapide de adaptare a acestora și de intervenție pentru a face față situațiilor de criză.

Trebuie puse în aplicare proceduri solide de securitate: este important ca toate persoanele care trec frontiera externă a Uniunii să facă obiectul unor verificări în sistemele de informații relevante, în special în Sistemul de informații Schengen (SIS). Statele membre sunt invitate să informeze Europolul, prin intermediul rețelei pentru schimbul securizat de informații (SIENA), cu privire la concordanțe (sau rezultatele pozitive ale verificărilor), în cazul în care acest lucru pare a fi relevant.

Dispozițiile Codului frontierei Schengen permit adaptarea nivelului de control la amenințare, asigurând în același timp un nivel ridicat de securitate. La 21 martie, Comisia a prezentat orientări operaționale care precizează modurile de operare care trebuie să aibă prioritate.

Pe de altă parte, mandatul agențiilor Frontex și Europol vizează în special sprijinirea statelor membre atunci când acestea se confruntă cu astfel de provocări.

Pentru această criză, Frontex este în măsură să trimită peste 2 600 de agenți pentru toate activitățile desfășurate de polițiștii de frontieră și a început să organizeze zboruri de repatriere pentru resortisanții țărilor terțe care au nevoie de acest lucru. Desfășurarea de agenți ai Europolului completează acest sprijin prin furnizarea unei capacități de expertiză în ceea ce privește verificările suplimentare amănunțite realizate în contextul controalelor la frontieră. Pe baza informațiilor relevante furnizate de statele membre, Europolul este, de asemenea, în măsură să furnizeze o analiză exactă a amenințărilor infracționale, precum și sprijin pentru anchetele inițiate de statele membre cu privire la infracțiuni sau acte de terorism legate de conflictul în curs.

În plus, Comisia și-a exprimat disponibilitatea de a sprijini financiar operațiunile desfășurate în comun de statele membre, de exemplu atunci când un stat membru pune la dispoziția altui stat membru, în conformitate cu cadrul juridic al Deciziilor Prüm, personal al serviciilor de securitate. Este necesar un mecanism pentru a corela nevoile operaționale ale celor mai afectate state membre cu sprijinul pe care alte state membre îl pot oferi.

În cele din urmă, situația actuală facilitează dezvoltarea unor diferite forme de criminalitate gravă și organizată care exploatează vulnerabilitatea persoanelor (trafic de persoane, exploatare sexuală, muncă forțată, cu un risc crescut în cazul minorilor și al orfanilor de război, introducerea ilegală de migranți, contrabandă cu documente false, organizații de rețele de sustragere destinate bărbaților care refuză mobilizarea generală, înșelăciuni online, deturnarea de fonduri și donații destinate Ucrainei, atacuri cibernetice, trafic de arme, trafic de droguri etc.). Acest lucru justifică alertarea și activarea comunității EMPACT¹, rețeaua europeană de practicieni implicați în lupta împotriva diferitelor forme de criminalitate, care poate utiliza know-how-ul dobândit în ultimii zece ani de acest mecanism (căutarea de date operative în materie penală, schimbul de informații, direcționarea operațională, intervenția, prevenirea). Punctele forte ale mecanismului EMPACT (adaptabilitatea, capacitatea de reacție, flexibilitatea, complementaritatea serviciilor și a actorilor operaționali) vor permite statelor membre să organizeze operațiuni comune pentru securitatea Uniunii.

Este esențial să se protejeze cele mai vulnerabile persoane care sosesc, în special copiii, împotriva tuturor formelor de exploatare și de trafic de persoane, de îndată ce ele intră pe teritoriul Uniunii. În acest scop, este important să se instituie rapid măsuri preventive și de sensibilizare pentru a asigura siguranța și securitatea refugiaților, inclusiv prin instituirea unei cooperări între serviciile naționale de poliție și de securitate și organizațiile umanitare și alte organizații ale societății civile, în vederea identificării amenințărilor emergente și a potențialelor victime ale traficului de persoane.

Statele membre sunt invitate să furnizeze Europolului toate informațiile relevante și utile pentru prevenirea riscurilor de securitate legate de criza din Ucraina.

Miniștrii sunt invitați:

- să își exprime eventualele așteptări cu privire la sprijinul din partea Uniunii Europene pentru efectuarea controalelor de securitate la frontierele externe;
- să își confirme așteptările cu privire la mobilizarea rețelei EMPACT pentru a combate în mod coordonat toate fenomenele infracționale care pot profita de criza din Ucraina.

¹. EMPACT (*European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats*): Platforma multidisciplinară europeană împotriva amenințărilor infracționale.